

Sant Antoní, 1491. Inc 167

El dominic Antonino Pierozzi (1389-1459), més conegut com a sant Antoní de Florència, ciutat de la qual va ser arquebisbe, va renovar la tradició enciclopèdica del seu orde amb el doblet format pel *Chronicon* i la *Summa theologiae*, dues obres que la impremta incunable va fer córrer ben aviat, però que tanmateix van ser superades per l'èxit del *Confessionale* del mateix autor.

El *Chronicon* es va convertir en model de projectes paral·lels d'història universal durant la segona meitat del XV, com les obres de Giacomo Filippo Foresti, Werner Rolevinck i Hartmann Schedel. Obres, totes elles, que passen a la impremta i estan ben documentades a la Corona d'Aragó. La utilitat d'un projecte tan ambiciós com el *Chronicon* de sant Antoní és evident: proporciona materials aprofitables des de diferents perspectives, fora i dins de l'orde per al qual va ser dissenyat. Els dominics catalans Esteve Rotllà i Joan Cristòfor de Gualbes en van fer ús. Aquest havia preparat una taula sobre les obres de sant Antoní (*Tabula super omnia opera sancti Antonini de Florentia*), que no ens ha pervingut, amb l'objectiu de facilitar la navegació pel volum ingent de dades que proporcionava. Rotllà va extractar el *Chronicon* en el seu propi projecte d'història universal, vinculat a les seves funcions com a lector i predicador en diverses poblacions catalanes. L'èxit de sant Antoní va ser generalitzat: Miquel Peres es va basar en passatges del *Chronicon* per redactar la seva *Vida de santa Caterina de Sena*. Pere Miquel Carbonell, de qui ens consta que tenia com a mínim un exemplar de la segona part, impresa a Nuremberg el 1491, en redactar la llarga relació sobre la fi dels templers inclosa a les *Cròniques d'Espanya*, contrasta la informació de sant Antoní amb la d'un altre volum que va passar per les seves mans, el manuscrit de la crònica universal catalana *Flos mundi*, actualment conservat a la Bibliothèque Nationale de París, i amb la documentació sobre el Temple que es custodiava a l'Arxiu Reial de Barcelona. Carbonell, d'altra banda, també coneixia la *Summa* teològica del sant i en va incloure algun extracte al ms. BUB 123.